

प्रशासकीय परिपत्रक क्र. ८१ दिनांक १३/१०/२००६

विषय : संसद/विधीमंडळ सदस्य यांना सौजन्यपूर्वक वागणूक देण्याबाबत.

- संदर्भ : १) शासनाचे अवर सचिव, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग यांचे पत्र क्र.संकीर्ण-२००६/
स.क्र.१२५८/ऊर्जा-२ दि.२०.९.२००६.
२) शासनाचे उप सचिव (साप्रवि) यांचे पत्र क्र.संकीर्ण-१००६/९८५/१८ (रवका)
दिनांक ४.९.२००६
३) केंद्र शासनाचे जापन दि.२३.५.२०००.

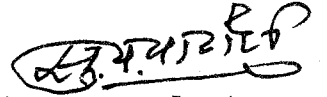
शासनाचे अवर सचिव, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग यांनी संदर्भिय पत्र क्र.१ सोबत शासनाचे उप सचिव (साप्रवि) यांकडून प्राप्त झालेले पत्र क्र.संकीर्ण-१००६/९८५/१८ (रवका) दि.४.९.२००६ ची प्रत केंद्र शासनाच्या दि.२३.५.२००० च्या कार्यालयीन जापनासह पाठविली आहे.

२. केंद्र शासनाच्या दि.४.९.२००० च्या कार्यालयीन जापनान्वये संसद व राज्यविधी मंडळ सदस्य आणि प्रशासन यामध्ये कार्यालयीन व्यवहाराबाबत अनुसरावयाच्या योग्य कार्यपध्दतीबाबत तपशीलवार मार्गदर्शक सूचना विहित करण्यात आल्या असून खासदार/आमदार अशा लोकप्रतिनिधींना आदराची आणि सौजन्यपूर्ण वागणूक देण्यासंदर्भात मार्गदर्शक तत्वे नमूद करण्यात आली आहेत.

३. महावितरण कंपनीच्या क्षेत्रीय आणि निगम कार्यालयातील सर्व अधिकारी यांना विनंती करण्यात येते की त्यांनी राज्य शासनाच्या संदर्भिय पत्रातील सूचना त्यांच्या नियंत्रणाखालील सर्व अधिकारी/कर्मचारी यांच्या त्वरित निदर्शनास आणाव्यात आणि त्याचे काटेकोरपणे पालन होईल याची दक्षता घ्यावी.

४. महाराष्ट्र शासनाकडून प्राप्त झालेल्या संदर्भिय पत्रांच्या प्रती सोबत जोडल्या आहेत.

सोबत : वरीलप्रमाणे

(सु. य. पाटील)
मुख्य महाव्यवस्थापक (फ)

प्रत :

- १) उप विभागीय कार्यालय स्तरापर्यंत सर्वांना
- महावितरण कंपनीच्या प्रेषण यादीनुसार.

20/9/2006
26/9/06

NO: 64
DATE: 5/9/2006

महाराष्ट्र शासन

क्र.संकीर्ण २००६/सं.क्र.१२५८/ऊर्जा-२,
उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग,
मंत्रालय,मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : २०.९.२००६.

मध्यवर्ती नोंदणी विभाग
आवक क्र. 3227
दिनांक 26/9/06

SEP 2006

प्रति,

व्यवस्थापकीय संचालक,
महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ सूत्रधार कंपनी मर्यादित,
प्रकाशगड,वांद्रे (पूर्व),मुंबई ४०० ०५१.

महावितरण मुंबई

सोपवि ८ र.व.का.

सोपवि ८ र.व.का.

सोपवि ८ र.व.का.

सोपवि ८ र.व.का.

सोपवि ८ र.व.का.

617

व्यवस्थापकीय संचालक,
महाराष्ट्र राज्य विद्युत निर्मिती कंपनी मर्यादित,
प्रकाशगड,वांद्रे (पूर्व),मुंबई ४०० ०५१.

व्यवस्थापकीय संचालक,
महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित,
प्रकाशगड,वांद्रे (पूर्व),मुंबई ४०० ०५१.

व्यवस्थापकीय संचालक,
महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी मर्यादित,
प्रकाशगंगा,वांद्रे (पूर्व),मुंबई ४०० ०५१.

मुख्य अभियंता (विद्युत),
सा.बां.विभाग,प्रशासकीय इमारत,
रामकृष्ण चेंबूरकर मार्ग,चेंबूर (पूर्व),
मुंबई ४०० ०७१.

महाव्यवस्थापक,
महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण,
म्हाडा कमर्शियल कॉम्प्लेक्स,त्रिदलनगरसमोर,
येरवडा,पुणे ४११ ००६.

विषय - संसद/विधीमंडळ सदस्य यांना सौजन्यपूर्वक वागणूक देण्याबाबत.

उपरोक्त विषयावरील सामान्य प्रशासन विभागाचे पत्र क्र.संकीर्ण-१००६/१२५/१८ (र.व.का.),
दि.४.९.२००६ ची प्रत माहिती व योग्य त्या उचित कार्यवाहीसाठी सोबत जोडली आहे.

CGM (TE)
G. M. (P)
G. M. (HR&RC)
G. M. (J&D)
G. M. (ESTT)
G. M. (INSPN)
DY. E.O. (HRD)

(मोहन पांडरकामे)
शासनाचे अवर सचिव

A P O C B

29/9/06

26/9/06

Circulate

29/9

CGM/P

Shri Chauhan
Take entry and
keep with you.
Dime
Hidob
Alreedy
procured
with PC

26/9/06

क्रमांक : संकाण-१००६/१८५/१८ (२ व का.)

यामान्य प्रशासन विभाग,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक : ४.९.२००६

प्रति,

सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

१२५८
१३-०६

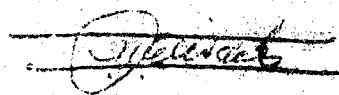
विषय : संसद / विधीमंडळ सदस्य यांना सौजन्यपूर्वक
वागणूक देण्याबाबत.

महोदय,

खासदार / आमदार यांना शासकीय कार्यालयांकडून सौजन्यपूर्ण व आदरार्थी वागणूक देण्यासंबंधीचे शासकीय आदेश वेळोवेळी देण्यात आले असून या आदेशांचा पुनरुच्चार पुनश्च दिनांक ६ जुलै, २००५ च्या परिपत्रकान्वये करण्यात आला आहे. मात्र तरीही माननीय सदस्यांना सन्मानपूर्वक व आदरार्थी वागणूक दिली जात नाही असा आश्चर्याचा मुद्दा मा.सदस्यांकडून चारवार उपस्थित केला जातो यावरून सदरील सूचनांचे अनुपालन होत नाही असा निष्कर्ष निघतो.

२. सदरहू मुद्द्याची १६ व्या लोकसभा विशेषाधिकार समितीत दुसऱ्या अहवालात दखल घेतली आहे. सदरहू समितीकडून याबाबत तीव्र स्वरूपाची नाराजी व्यक्त करण्यात आली असून या संदर्भात लोकप्रतिनिधींना आदराची व सौजन्यपूर्वक वागणूक देण्यासंदर्भात ज्या सूचना मार्गदर्शक तत्त्व केंद्र शासनाकडून देण्यात आल्या आहेत त्याचा पुनरुच्चार करावा असे समितीकडून सूचित करण्यात आले आहे.

३. संसद व राज्य विधीमंडळ सदस्य आणि प्रशासन यामध्ये कार्यालयीन व्यवहारा (official dealings) बाबत अनुसराव्याच्या योग्य कार्यपध्दतीबाबत तपशीलवार मार्गदर्शक सूचना केंद्र शासनाच्या जन तक्रार व पेशन विभागाकडून दिनांक २३ मे, २००० च्या जापतान्वये विहित करण्यात आल्या आहेत. सदरहू जापनाची प्रत सोबत जोडली आहे. तेव्हा सदरहू मार्गदर्शक सूचना या राज्य शासनाचे सर्व अधिकारी व कर्मचारी विशेष करून पोलीस अधिकारी यांच्या निदर्शनास आणाव्यात अशाही सूचना केंद्र शासनाने पत्र पाठवून दिल्या आहेत. तेव्हा राज्य शासनाच्या या संदर्भातील सूचना व केंद्र शासनाच्या वरील जापनात विहित केलेली मार्गदर्शक तत्वे कृपया आपण आपल्या नियंत्रणाखलील सर्व शासकीय / निमशासकीय कार्यालये, मंडळे, महामंडळे, प्राधिकरणे इत्यादि मधील सर्व अधिकारी व कर्मचारी यांच्या निदर्शनास आणून त्यांचे काटेकोरपणे पालन होईल याची कृपया दक्षता घेण्यात यावी.

(ज.दि.कांबळे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

१६२
१२/११/०६

४
१२/११/०६
०५. (८.)

सन्नि प्रसूत
का. १९

१२/११/०६
११/११/०६

No. 11013/2/2000-Estt. (A)
GOVERNMENT OF INDIA

MINISTRY OF PERSONNEL, PUBLIC
GRIEVANCES AND PENSIONS
(Department of Personnel & Training)

New Delhi, dated the 23rd May, 2000

OFFICE MEMORANDUM

SUBJECT: *Official dealings between the Administration and Members of Parliament and State Legislatures—Observance of proper Procedure—Reiteration of instructions regarding.*

The undersigned is directed to say that the broad guidelines to govern the official dealings between the Administration and Members of Parliament and State Legislatures were issued *vide* Personnel & A.R. O.M. No. 25/19/64-Estt.(A) dated 8th November, 1974. Although these guidelines were reiterated from time to time *vide* Department of Personnel & Training O.Ms. dated 21-12-92 and 29-10-96 yet there are instances where the laid down procedure and protocol has not been observed properly. The Parliamentary Committee during the course of meeting on demands for grants of Ministry of Home Affairs raised a point that there is a need to issue fresh instructions in the matter as the earlier instructions are not available in most of operative offices. The Committee also observed that letters are not replied in some cases by the person who has been addressed by Member of Parliament/Members of Legislative Assembly.

2. As the Members of Parliament and State Legislatures occupy, in our democratic set up, a very important place as accredited representatives of people, they have important functions to perform under the Constitution and they find it necessary to seek information from the Ministries/Departments of the Govt. of India or the State Governments, or make suggestions for their consideration or ask for interviews with the officers in connection with their Parliamentary and allied duties. In this connection, certain well recognised principles and conventions to govern the relations between Members of Parliament and of State Legislatures and Government servants have already been established. The existing instructions emphasise that it should be endeavour of every officer to help Members of Parliament and State Legislatures to the extent possible in the discharge of their functions under the Constitution. The basic principles to be borne in mind by the Govt. servants while interacting with the Members of Parliament and State Legislatures are that:—

- (i) The Government servants should show courtesy and consideration to Members of Parliament and State Legislatures; and
- (ii) that while they should consider carefully or listen patiently to what the Members of Parliament and of the State Legislatures may have to say, they should always act according to their own best judgement.
- (iii) Any deviation from an appointment made with a Member must be promptly explained to him to avoid any possible inconvenience. Fresh appointment should be fixed in consultation with him.

- (iv) An officer should be meticulously correct and courteous and rise to receive and see off a Member visiting him.
- (v) Members of Parliament/State Legislatures of the area to be invariably invited to public function organised by a Govt. office. Proper and comfortable seating arrangements at public functions to be made for Members who appear above officers of the rank of Secretaries to Government of India in Warrant of Precedence.
- (vi) Letters from Members of Parliament and Members of State Legislatures must be promptly acknowledged, and a reply sent at an appropriate level expeditiously. Relevant provisions of the Manual of Office Procedure should be observed in this regard.
- (vii) Information or statistics relating to matter of local importance must be furnished to M.Ps. and M.L.As. when asked for. If request is to be refused, instructions from higher authority should be taken.
- (viii) A Government servant should not approach MPs/MLAs for sponsoring his individual case; and
- (ix) References from Committees of Parliament must be attended to promptly. A senior officer at the level of Joint Secretary or equivalent should be charged with the responsibility for ensuring this.
- (x) The officers should not ignore telephonic messages left for them by the Members of Parliament/State Legislatures in their absence and should try to contact at the earliest the concerned Member of Parliament/State Legislature.

3. All Ministries/Departments are requested to ensure that the above basic principles and instructions are followed by all concerned in letter and spirit. It may also be impressed on all concerned that violation of the laid down guidelines will be viewed seriously.

Sd/-

(SMT. S. BANDOPADHYAY)

Director

To

All Ministries/Departments of Govt. of India.

Copy to:—

- (i) C&AG of India.
- (ii) UPSC/SSC/LBSNAA/ISTM/CVC/CBDT.
- (iii) Chief Secretaries of all State Governments and U.T. Admn.
- (iv) Lok Sabha Secretariat/Rajya Sabha Secretariat.
- (v) All attached and subordinate offices of the Ministry of Personnel, Public Grievances and Pensions and MHA.
- (vi) All officers and Sections of Ministry of Personnel, Public Grievances and Pensions and MHA.

Sd/-

(SMT. S. BANDOPADHYAY)

Director